

ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΤΣΑΡΟΥΧΑ

Ο Κιλιπντάρου, η Ελλάδα και η Δύση

Ο δημόσιος διάλογος στην Ελλάδα σχετικά με τον κύριο αντίπαλο του Ερντογάν, τον Κεμάλ Κιλιπντάρου, τείνει να χαρακτηρίζεται ως επικεφαλής της αντιπολίτευσης ως χειρότερη εναλλακτική λύση έναντι του τωρινού προέδρου. Η εθνικιστική του ρητορική, ειδικά όσον αφορά το Αιγαίο και την υποτιθέμενη «κατοχή» τους από την Ελλάδα, υποδηλώνει ότι πιθανή εκλογή του θα οδηγούσε σε επιδείνωση των ελληνοτουρκικών σχέσεων και αύξηση της έντασης. Τουλάχιστον ο Ερντογάν είναι έμπειρος με επίγνωση των συνεπειών της πολιτικής του.

Ωστόσο, αυτό το επιχείρημα είναι λάθος. Ο υπερεθνικιστικός εκλογικός συνασπισμός του Ερντογάν και το ιστορικό του τα τελευταία χρόνια υποδηλώνουν ότι η αύξηση των εντάσεων με την Ελλάδα αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου αντιδικτού αισθήματος που η κυβέρνηση του έχει θρέψει ξανά και ξανά. Αξίζει να θυμηθούμε ότι πριν από τους καταστροφικούς σεισμούς του περασμένου Φεβρουαρίου ανώτεροι τουρκοί αξιωματούχοι υποστήριξαν επανειλημμένα ότι η Ελλάδα δεν είναι κάτι περισσότερο από το πόνι της Ουαίσιγκτον στην Ανατολική Μεσόγειο. Αυτό μπορεί να ακούγεται αβυσσικό, αλλά υποδηλώνει ότι η Ελλάδα δεν έχει αυτονόμη βούληση, ότι άγεται και φέρεται στην περιοχή επί τη βάση ξένων επιλογών. Πώς μπορεί κανείς να λύσει προβλήματα με μια χώρα που υποτίθεται πως) παίρνει τις κατευθύνσεις της από το εξωτερικό;

Η κοσμική αντιπολίτευση στην Τουρκία συμπεριφέρεται πολύ διαφορετικά ως προς αυτό το θέμα. Αφενός διεκδικεί αυτά που η ίδια αποκαλεί δικαιώματα της Τουρκίας στη Μεσόγειο και στο Αιγαίο και το λέει δημόσια. Ωστόσο, δεν βλέπει την Τουρκία ως το τελευταίο πρόβλημα αντίστασης έναντι της Δύσης, όπως η σημερινή κυβέρνηση, και αυτό έχει σημαντικές επιπτώσεις και για την Ελλάδα. Εάν η Δύση, υπό την ηγεσία των Ηνωμένων Πολιτειών, δεν στοχεύει να ταπεινώσει και να υπομείνει την Τουρκία, τότε μπορούν να αναζητηθούν λογικές ρυθμίσεις που βασίζονται σε πολιτικούς κανόνες και αρχές που μπορούν να μετατρέψουν τις διμερείς και πολυμερείς διαφορές σε εφαρμόσιμες λύσεις, αποφεύγοντας τη στρατιωτική εμπλοκή. Από αυτή την άποψη, οι διμερείς διαφορές με την Ελλάδα αποτελούν για την τουρκική αντιπολίτευση ένα θέμα εξωτερικής πολιτικής που αξίζει προσοχή και πρέπει να προσεγγιστεί μέσω των συμβατικών καναλιών της διπλωματίας. Επιπροσθέτως, μια νίκη του Κιλιπντάρου στην Τουρκία θα εγκαινιάσει μια νέα εποχή στις σχέσεις ΕΕ - Τουρκίας. Ένας νέος ηγέτης έπειτα από 20 χρόνια έχει, εξ ορισμού, πολιτικό κεφάλαιο για να χρησιμοποιήσει έναντι των Βρυξελλών, του Βερολίνου και του Παρισιού, ειδικά καθώς τονίζει πώς η πιθανή νίκη του θα συνοδεύεται από την αποκατάσταση των πολιτικών ελευθεριών και του κράτους δικαίου στη χώρα του. Αυτή είναι μια ευκαιρία που η Αθήνα θα πρέπει να εκμεταλλευθεί. Η ελληνική εξωτερική πολιτική των τελευταίων 30 περίπου χρόνων επένδυσε πολλά στον εξευρωπαϊσμό και πέτυχε σε μεγάλο βαθμό να πείσει τους δυτικούς συμμάχους της ότι μια δημοκρατική Τουρκία εν ειρήνη με τον εαυτό της ήταν προϋπόθεση για τη βραχυπρόθεσμη βελτίωση των σχέσεων της με την ΕΕ και τη μακροπρόθεσμη έναρξη της στην Ένωση. Το πάγωμα της ενταξιακής διαδικασίας της Τουρκίας συνδυάστηκε εν καιρώ με την ολοένα και πιο εχθρική στάση της Αγκυρας έναντι της Ελλάδας, μια που η αιρεσιμότητα έπαψε να υφίσταται, μαζί με τις δικλίδες ασφαλείας που αυτή παρείχε.

Ο Κιλιπντάρου, αν μη τι άλλο, θα επισκεφτεί τις Βρυξέλλες για σοβαρές συνομιλίες σχετικά με το πώς μπορεί να αναβιώσει η προσπάθεια προχώρησης της χώρας του στην ΕΕ. Το αν θα αποδειχθεί γνήσιος δημοκράτης ή όχι είναι άσπονδος σημασίας εν προκειμένω, αν και αμφιβάλλω πολύ ότι θα είναι τόσο αυταρχικός όσο ο σημερινός πρόεδρος. Αυτό που έχει σημασία είναι ότι μια τέτοια εξέλιξη θα ενισχύσει εκ νέου τη διαπραγματευτική θέση της Ελλάδας ως κομβικού παράγοντα των ευρωτουρκικών σχέσεων, απελευθερώνοντας την ελληνική διπλωματικά προσπάθεια από τη δικαιολογημένη αλλά άκαρη προσπάθεια απάντησης στις τουρκικές προκλήσεις. Ένα τέτοιο σενάριο θα ανοίξει νέους δρόμους κινητικότητας στις διμερείς σχέσεις και θα επιτρέψει νέες συζητήσεις με ευρύτερη γκάμα θεμάτων. Ενδεικτικά αναφέρω τις συζητήσεις για εκσυγχρονισμό της Τελωνειακής Ένωσης ΕΕ - Τουρκίας, που έχουν παγώσει στο Συμβούλιο και που πιθανό ξεπάγωμά τους ως ένδειξη καλής θέλησης θα μπορούσε να συνδυαστεί με νέα αιρεσιμότητα σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και αναγνώριση, έστω και έμμεση, της Κυπριακής Δημοκρατίας από τη νέα κυβέρνηση της Τουρκίας. Συμπερασματικά, η εκλογή Κιλιπντάρου είναι το καλό σενάριο για την Αθήνα αλλά και τη Δύση συνολικότερα.

Ο Δημήτρης Τσαρούχας είναι αναπληρωτής καθηγητής στο Τμήμα Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Μπιζικέτι, κύριος ερευνητής Εξωτερικού στο Πρόγραμμα Τουρκίας του ENAMENI

Ουνάλ Τσεβικιόζ

«Θα δοθεί τέλος στην κυριαρχία του ενός ανδρός»

Μιλά στα «ΝΕΑ Σαββατοκύριακο» ο στενός συνεργάτης του αρχηγού της τουρκικής αντιπολίτευσης· ο έμπειρος διπλωμάτης εκτιμάται ότι θα είναι ο επόμενος ΥΠΕΞ της Τουρκίας αν ο Κιλιπντάρου κερδίσει τις εκλογές

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΑΡΙΑ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ο Κεμάλ Κιλιπντάρου θα προσεγγίσει την ελληνική ηγεσία με θετικές και εποικοδομητικές πολιτικές και πιστεύει ότι δεν υπάρχει ουσιαστικά κανένα πρόβλημα που να μην μπορεί να επιλυθεί μέσω διπλωματίας και γνήσιου, προσανατολισμένου στα αποτελέσματα διαλόγου, δηλώνει στη συνέντευξή του στα «ΝΕΑ» ο Ουνάλ Τσεβικιόζ, επικεφαλής στέλεχος εξωτερικής πολιτικής του αρχηγού της τουρκικής αντιπολίτευσης. Ο έμπειρος διπλωμάτης, ο οποίος εκτιμάται ότι θα είναι ο επόμενος ΥΠΕΞ της Τουρκίας εφόσον κερδίσει τις εκλογές η συμμαχία των έξι κομμάτων της αντιπολίτευσης, μιλά για τις «ριζικές» αλλαγές που σχεδιάζει η Συμμαχία του Έθνους εφόσον βρεθεί στην εξουσία για την αποκατάσταση της δημοκρατίας στην Τουρκία αλλά και των σχέσεων με ΕΕ και ΗΠΑ.

«Ο διαχωρισμός των εξουσιών θα αποκατασταθεί, το κράτος δικαίου θα επικρατήσει, τα βασικά και θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες θα γίνουν σεβαστά και η ελευθερία των μέσων ενημέρωσης και της έκφρασης θα αποκατασταθεί. Η Συμμαχία του Έθνους θα εισαγάγει το ενισχυμένο κοινοβουλευτικό σύστημα για να αντικαταστήσει το αδέξιο προεδρικό σύστημα, το οποίο ουσιαστικά δεν είναι παρά μια παντοδύναμη εκτελεστική εξουσία που κυριαρχεί έναντι του δικαστικού και νομοθετικού σώματος. Ωστόσο, αυτό δεν πρέπει να θεωρείται ως επιστροφή στην προηγούμενη κατάσταση πραγμάτων. Αντίθετα, θα εισαχθούν νέοι μηχανισμοί για την καλύτερη λειτουργία της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας», δηλώνει ο Ουνάλ Τσεβικιόζ για τις «ριζικές» αλλαγές που σχεδιάζει ο Κιλιπντάρου εφόσον η

Συμμαχία του Έθνους κερδίσει τις επικείμενες εκλογές, βάζοντας «τέλος στην κυριαρχία του ενός ανδρός».

«Αυτή η αλλαγή θα έχει αναμφίβολα πολύ θετικό αντίκτυπο στην εξωτερική πολιτική της Τουρκίας. Η νέα εξωτερική πολιτική θα είναι δημοκρατική, κοσμική, αξιόπιστα», λέει, προκειμένου «η Τουρκία να θεωρείται αξιόπιστος εταίρος όπως ήταν πριν από είκοσι χρόνια». Πιο συγκεκριμένα, επεξηγεί ότι «οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις της Τουρκίας με την ΕΕ έχουν ανασταλεί λόγω του δημοκρατικού ελλείμματος στη χώρα. Μετά τις εκλογές, η νέα προσέγγιση της Συμμαχίας του Έθνους θα αλλάξει την κατάσταση. Το προεδρικό κυβερνητικό σύστημα αντιμετωπίζεται επίσης αρνητικά από την ΕΕ. Οι επικρίσεις ότι η εκτελεστική εξουσία είναι πολύ ισχυρή σε αυτό το σύστημα, ότι η αρχή της διάκρισης των εξουσιών δεν εφαρμόζεται πλήρως μέσω αλλαγών στο δικαστικό σώμα και ότι η νομοθετική εξουσία είναι αποδυναμωμένη δυσχεραίνουν τις σχέσεις με την ΕΕ. Μια αλλαγή σε αυτό το σύστημα θα παρείχε φυσική πρόοδο στις σχέσεις με την ΕΕ. Η συμμαχία της αντιπολίτευσης είναι αποφασισμένη να συνεχίσει τις εξωτερικές διαπραγματεύσεις, με απώτερο στόχο να γίνει μέλος της ΕΕ».

Αντιπαράθετο με το άλυτο ζήτημα του Κυπριακού ως το σημαντικότερο εμπόδιο στις ενταξιακές διαπραγματεύσεις της Τουρκίας. «Έχετε δικιο που αναφέρετε το Κυπριακό και αισθάνομαι ότι αυτό το θέμα θα συνεχίσει να αποτελεί εμπόδιο, ως έναν βαθμό, μπροστά μας και μετά τις εκλογές. Αλλά αισθάνομαι πολύ έντονα ότι ακόμη και η Κύπρος δεν θα είναι ισχυρός ανταγωνιστής όταν η Τουρκία γίνει μια πλήρως δημοκρατική χώρα», απαντά ο Τσεβικιόζ, ο οποίος έχει υπηρετήσει στο παρελθόν ως αναπληρωτής ΥΠΕΞ.

Για το ΝΑΤΟ λέει ότι «οι πολιτικές εθνικής αφαλείας και άμυνας της Τουρκίας ενισχύονται με τη συμμετοχή της στο ΝΑΤΟ και μια τέτοια πολιτική θα συνεχιστεί», ενώ για τις ΗΠΑ δηλώνει ότι στόχος είναι «η αποκατάσταση των διμερών σχέσεων και η ενίσχυση της

